

Mest- en mineralenkennis voor de praktijk

Groenbemesters en aaltjes. Let op!

Vanaf 2006 stelt de nieuwe mestwetgeving het inzaaien van een groenbemester na de maïs verplicht. Naast de voordelen kleeft er echter een nadeel aan. Sommige groenbemesters vermeerderen namelijk aaltjes. Er zijn ook soorten die zorgen voor een actieve afname van aaltjes. Het telen van groenbemesters is dus een zaak van opletten.

Om stikstofverlies in de winter te voorkomen, verplicht de nieuwe mestwetgeving om na maïs een rogge of grasgroenbemester te zaaien. Naast dit voordeel en de toevoer van organische stof, hebben diverse groenbemesters het nadeel waardplant voor aaltjes te zijn. Als waardplant zorgen ze dus voor vermeerdering van aaltjes. De hoeveelheid aaltjes kan in het voorjaar te hoog zijn voor een goede opkomst van het hoofdgewas. In sommige gevallen komt het gewas zelfs niet volledig tot productie. Financiële schade is het gevolg. Daarnaast houden de aaltjes stikstof vast waardoor dit niet beschikbaar is voor het hoofdgewas. Op deze manier neemt juist het mineralenverlies toe, in plaats van de gewenste afname.

Het is niet alleen kommer en kwel. Er zijn ook groenbemesters die juist voor een actieve aaltjesafname zorgen. De keuze van soort en ras groenbemester is dus een zaak van opletten. Bepaal eerst van welke aaltjes u last heeft en kies een groenbemester die zorgt voor de minste vermeerdering.

Aaltjes zijn er altijd

In elk bouwplan komen aaltjes voor. Van welk soort heeft u last? Met een grondonderzoek aaltjes weet u met welke soort u te maken heeft. Maar u kunt aaltjes ook in uw gewassen waarnemen en door de schade. Zijn de soorten bekend, dan kan met het aaltjeswaardplantschema een passende groenbemester opgezocht worden.

Hoogste vermeerdering als uitgangspunt

Het aaltjeswaardplantschema geeft een overzicht van de aaltjessoorten, de groenbemester gewassen met hun vermeerdering van aaltjes en de schade aan de groenbemester. Dit zijn de effecten van de groenbemesters als ze een vol seizoen (zomerbraak) geteeld worden. Bij een herfststeelt treedt minder vermeerdering op. De mate is echter sterk afhankelijk van het type najaar. Neem daarom de maximale vermeerdering als uitgangspunt.

Actieve afname bevorderen

De vermeerdering is uitgedrukt in stippen en minstreepjes, de schadegevoeligheid in kleuren; zie legenda. Vermeerdering. Bij 3 stippen is de vermeerdering het grootst, bij 2 minnen is sprake

van een actieve afname. Dit betekent dat de aaltjesaantallen sterker dalen dan onder zwarte braak. De betreffende groenbemester bestrijdt de aaltjessoort door het te lokken zonder het te voeden.

Bekende voorbeelden hiervan zijn Bladrammenas resistent ras tegen het witte- en gelebietencystenaaltje. Tagetes pakt de wortellesieaaltje (Pratylenchus Penetrans) zeer goed aan.

Kies de juiste groenbemester

De keuze is dus afhankelijk van het soort aaltje waarmee u te maken heeft in het gewas. U kiest de groenbemester, soort en/of ras, die in ieder geval het probleem-aaltje niet vermeerderd, bij voorkeur zelfs bestrijdt. Zie de voorbeelden bij het aaltjeswaardplantschema.

Vertakte suikerbiet door aaltjes

Na maïs verplicht grasgroenbemester of rogge

In de nieuwe mestwetgeving is het verplicht om na maïs een gras- of rogge groenbemester te zaaien. Dit om stikstof verliezen in de winter te voorkomen. In het tabel ziet u dat deze groenbemers zeer veel aaltjes kunnen vermeerderen. De volgende strategie kunt u toepassen:

- Grondonderzoek aaltjes
- Bij gevonden aaltjes kijken naar vermeerdering door groenbemester
- Kies groenbemester met minste vermeerdering
- Bij vermeerdering dan moet het hoofdgewas, in het voorjaar daarop, niet gevoelig zijn voor schade van dit aaltje.

Voorbeelden

U heeft op uw aardappelen knobbels gezien en na onderzoek blijkt dat in de grond het Maïswortelknobbelaaltje (Melodogyne chitwoodi) aanwezig is. Uit de tabel blijkt dat rogge drie stippen heeft voor vermeerdering van dit aaltje. De kans dat na een teelt rogge een zeer hoge besmetting van dit aaltje ontstaat is groot. De teelt van gevoelige gewassen zoals peen en schorseneer is dan niet mogelijk. In dit geval is bladrammenas een betere groenbemester.

U weet dat er Pratylenchus Penetrans in uw grond zit. U heeft er nu maïs staan. Daarna teelt u rogge. De Pratylenchus Penetrans vermeerdert met twee stippen dus matig.

In het voorjaar is het dus verstandig een niet schadegevoelig gewas te telen. Deze kunt u vinden in de groene vakjes bijvoorbeeld suikerbiet.

Aaltjeswaardplantschema groenbemers als zomerbraak

Gewas	Cysteaaltjes			Wortelknobbelaaltjes				Wortelsteeltjes			Stengelaaft				Vrijlevende wortelaaltjes				Virussen	
	Witte bietencysteaaltje <i>Heterodera schachtii</i>	Gele bietencysteaaltje <i>Heterodera betae</i>	Klavercysteaaltje <i>Heterodera trifolii</i> f. sp. <i>trifolium</i>	Noordelijk wortelknobbelaaltje <i>Meloidogyne hapla</i>	Graswortelknobbelaaltje <i>Meloidogyne naasi</i>	Maiswortelknobbelaaltje <i>Meloidogyne chitwoodi</i>	Bedregelijk maiswortelknobbelaaltje <i>Meloidogyne fallax</i>	Wortelsteeltje <i>Pratylenchus penetrans</i>	Graanwortelsteeltje <i>Pratylenchus crenatus</i>	Stengelaaft <i>Ditylenchus dipsaci</i>	<i>Tylenchothynchus dubius</i>	<i>Rotylenchus uniformis</i>	<i>Trichodorus primivus</i>	<i>Paratrichodorus pachydermus</i>	<i>Paratrichodorus lereus</i>	Tabaksrattenvirus				
Gewas	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?				
Bladrammenas	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Bladrammenas			
Gele mosterd	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Gele mosterd			
Engels raai gras	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Engels raai gras			
Italiaans raai gras	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Italiaans raai gras			
Rooie	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Rooie			
Facelia	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Facelia			
Tagetes	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Tagetes			
Perzische klaver	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Perzische klaver			
Voederwikke	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Voederwikke			
Witte klaver	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Witte klaver			
Spurrie	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Spurrie			
Bladhool	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Bladhool			
Rode klaver	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Rode klaver			
Soedangras	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Soedangras			
Raketblad	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	Raketblad			

Legenda Schade	
Onbekend	?
niet	-
weinig	•
matig	••
sterk	•••

Legenda Vermeeiding	
Onbekend	?
Actieve afname	-
niet	•
weinig	••
matig	•••
sterk	••••
rasafhankelijk	R

Alle bladen in deze serie vindt u via www.hetInVloket.nl, (vervolgens via "Mestbeleid 2006", en "Vaktechnische kennis Mestbeleid 2006").